॥ सौतिरुवाच ॥ भस्मीभूतं ततो वृक्षं पन्नगेन्द्रस्य तेजसा । भस्म सर्व्वं समाहृत्य काश्यपो वाक्यमब्रवीत् ।
विद्याबलं पन्नगेन्द्र पश्य मेऽद्य वनस्पतौ । अहं संजीवयाम्येनं पश्यतस्ते भुजङ्गम ।
ततः स भगवान् विद्वान् काश्यपो द्विजसत्तमः । भस्मराशीकृतं वृक्षं विद्यया समजीवयत् ।
अङ्कुरं कृतवांस्तत्र ततः पर्णद्वयान्वितं । पलाशिनं शाखिनञ्च तथा विटपिनं पुनः । १७७५
तं दृष्ट्वा जीवितं वृक्षं काश्यपेन महात्मना । उवाच तक्षको ब्रह्मन्नैतदित्यद्भुतं त्वयि ।
द्विजेन्द्र यद्विषं हन्या मम वा मद्विधस्य वा । कं त्वमर्थमभिप्रेप्सुर्यासि तत्र तपोधन ।
यत्तेऽभिलषितं प्राप्तुं फलं तस्मान्नृपोत्तमात् । अहमेव प्रदास्यामि तत्ते यद्यपि दुर्लभं ।
विप्रशापाभिभूते च क्षीणायुषि नराधिपे । घटमानस्य ते विप्र सिद्धिः संशयिता भवेत् ।
ततो यशःप्रदीप्तं ते त्रिषु लोकेषु विश्रुतं । निरंशुरिव घर्मांशुरन्तर्द्धानमितो व्रजेत् । १७८०
॥ काश्यप उवाच ॥ धनार्थी याम्यहं तत्र तन्मे देहि भुजङ्गम । ततोऽहं विनिवर्त्तिष्ये स्वापतेयं प्रगृह्य वै ।
॥ तक्षकउवाच । यावद्धनं प्रार्थयसे तस्माद्राज्ञस्ततोऽधिकं । अहमेव प्रदास्यामि निवर्त्तस्व द्विजोत्तम ।
॥ सौतिरुवाच ॥ तक्षकस्य वचः श्रुत्वा काश्यपो द्विजसत्तमः । प्रदध्यौ सुमहातेजा राजानं प्रति बुद्धिमान् ।
दिव्यज्ञानः स तेजस्वी ज्ञात्वा तं नृपतिं तदा । क्षीणायुषं पाण्डवेयमपावर्त्तत काश्यपः ।
लब्धवित्तं मुनिवरस्तक्षकाद्यावदीप्सितं । निवृत्ते काश्यपे तस्मिन्समयेन महात्मनि । १७८५
जगाम तक्षकस्तूर्णं नगरं नागसाह्वयं । अथ शुश्राव गच्छन्स तक्षको जगतीपतिं ।
मन्त्रैर्गदैर्व्विषहरैरक्ष्यमाणं प्रयत्नतः । सूत उवाच । स चिन्तयामास तदा मायायोगेन पार्थिवः ।
मया वञ्चयितव्योऽसौ उपायः को भवेदिति । ततस्तापसरूपेण प्राहिणोत्स भुजङ्गमान् ।
फलदर्भोदकं गृह्य राज्ञे नागोऽथ तक्षकः ॥ तक्षक उवाच ॥ गच्छध्वं यूयमव्यया राजानं कार्य्यवत्तया ।
फलपुष्पोदकं नाम प्रतिग्राहयितुं नृपं ॥ सौतिरुवाच ॥ ते तक्षकसमादिष्टास्तथा चक्रु र्भुजङ्गमाः । १७९०
उपनिन्युस्तथा राज्ञे दर्भानापःफलानि च । तच्च सर्व्वं स राजेन्द्रः प्रतिजग्राह वीर्य्यवान् ।
कृत्वा तेषाञ्च कार्य्याणि गम्यतामित्युवाच तान् । गतेषु तेषु नागेषु तापसच्छद्मरूपिषु ।
अमात्यान्सुहृदश्चैव प्रोवाच स नराधिपः । भक्षयन्तु भवन्तो वै स्वादूनीमानि सर्व्वशः ।
तापसैरुपनीतानि फलानि सहिता मया । ततो राजा ससचिवः फलान्यादातुमैक्षत ।
विधिना सम्प्रयुक्तो वै ऋषिवाक्येन तेन तु । यस्मिन्नेव फले नागस्तमेवाभक्षयत्स्वयं । १७९५
ततो भक्षयतस्तस्य फलात्कृमिरभूदणुः । ह्रस्वकः कृष्णनयनस्ताम्रवर्णोऽथ शौनक ।
स तं गृह्य नृपश्रेष्ठः सचिवानिदमब्रवीत् । अस्तमभ्येति सविता विषादद्य न मे भयं ।
सत्यवागस्तु स मुनिः कृमिर्मान्दशतामयं । तक्षको नाम भूत्वा वै तथा परिहृतं भवेत् ।
ते चैनमन्ववर्त्तन्त मन्त्रिणः कालचोदिताः । एवमुक्त्वा स राजेन्द्रो ग्रीवायां संनिवेश्य ह ।
कृमिकं प्राहसत्तूर्णं मुमूर्षुर्न्नष्टचेतनः । प्रहसन्नेव भोगेन तक्षकेण त्ववेष्टत । १८००
तस्मात्फलाद्विनिष्क्रम्य तदाराज्ञे निवेदितं । वेष्टयित्वा च वेगेन विनद्य च महास्वनं । अदशत्पृथिवीपालं तक्षकः पन्नगेश्वरः ।
इत्यादिपर्व्वण्यास्तीके त्रयश्चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४३ ॥